Ч. 267 (13.215). Львів, пятниця 2. грудня 1932. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чверть-річно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В ЗАМКНЕНОМУ КІТЛІ.

Волинь, 30. листопада 1932.

I.

Під впливом ріжних обставин — від штучних експериментів до останніх стихійних нещасть — Волинь переживає значні зміни. Обличе українських мас помітно змінилося на краще -- стало виразнішим і мужнішим. Маси підросли й дозріли.

І коли ми ще недавно казали, що волиняки іспит здають добре й українське громадянство може не боятися їх денаціоналізації, то сьогодні можемо сказати більше: динаміка мас зростає, національне життя активізується й набирає щораз то більшого розгону та відпорности.

II.

І тут власне всі ті, що уплянували й переводили у життя ріжні експерименти, опинилися в сліпій вулиці. Далі йти вже нема куди. А вертатися соромляться.

Ендецькі мрії про розцвіт „дворкуф“ та їхню керму над українськими селами розбиваються. Ріжні церковні комбінації провалюються. Утраквізм морально й практично збанкрутував на всіх ділянках. Тримається він силою лише в школі. Та й тут йому загрожує шкільний плебісцит, правда, покищо в невеликих розмірах. Наставлювання так званих „пожондних русінуф“ і „правдивих українців“ з наданим горожанством, крім грошевих страт і компромітації, нічого більше не дає.

Те саме сталося й з експериментами агрікультурними, кооперативними, самоуправними, юнацькими і т. д. Було це все фікціями, порожнеча яких стає для всіх очевидною.

Виходилоб, що є один вихід зі сліпої вулиці — відворот і новий природній шлях — заспокоєння всіх національно-культурних і економічних потреб і домагань українських мас. Але тут усе топчеться на місці. Звичайно, не обходиться без гарячих закликів йти тим самим шляхом вперід — головою в стіну.

III.

Сталася звичайна річ, про яку ми нераз говорили: на шляху станула природа.

Останній перепис населення Волині виказав біля міліона двохсот тисяч українців. З того числа кожного четвертого-пятого можна зарахувати до енергетичного активу. Разом цього активу біля двохсот-трьохсот тисяч. Це здоровий, повний сил, більше чи менше освідомлений елемент.

Що значить у порівнанні з цим активом кілька десятків хиткого елементу, над яким роблять ріжні політичні й національні експерименти?

Від цього активного елементу забрали Просвіту (домівки-читалень, бібліотеки, театральні сцени, розваги), спорт, економічні варстати (кооперативи), навіть церковні крилоси, де можна було хоча поспівати по українськи. А залишили цим 200-300 тисячам — алькоголь, тютюн, карти, ножі, бійки. Та ще — гіркі внутрішні переживання й підігріту фантазію.

Оце та природа, що перекреслює і змітає всі штучні пляни й жалюгідні намри. Та природа, що нагадує пару в зачиненому кітлі. Аби де дірка — то виривається й сіє довкола тривогу.

І все стримує віддих та жде. Лише врядигоди хтось з ендеків гістерично вигукує: „Ратунку“! Та хтось заспокоїть з „певного“ табору мовляв все гаразд.

IV.

Конкретні прояви накопиченої в кітлі енергії? — Ось вони: бійки, напади, грабунки, кров., ранені й вбиті, окрадені церкви. А з другого боку — зміцнення сельробізму, конспірація, бібула, кипіння молоді, позбавленої здорової праці й розваг. Бо й справді, що іншого залишається для її накопиченої енергії?

Але й це не все. Маємо також замикання церков, викидання священиків-русифікаторів, побиття свящ. Неізвестного, голосні виступи старших селян на господарських зїздах і т. д.

Але зріст національної свідомости виливається і в формі здорової, конструктивної роботи, як шкільний плебісцит, зацікавлення агрікультурою, самоосвіта серед жіноцтва, тощо.

Одначе всього цього не можна інакше назвати, як лише кипінням у щільно замкненім кітлі. Волинь в останніх часах власне стала таким замкненим кітлом. І ніхто, здається, серіозно не думає: „А що-ж далі?“

Senex.

Українці в новій манджурській державі.

(Активність харбінців. — Пресовий орган. — Брак єдности. — Засадниче питання. — Рефлексії).

I.

На днях принесла мені почта два числа українського тижневика (на жаль не першого, а 4. і 5-го), що тількищо почав виходити в Харбіні п. н. **„Маньджурський Вістник“**. З великою цікавістю взяв їх у руки, жадний довідатись якнайбільше про життя-буття наших переселенців, що пішли на край Азії кольонізувати первісні терени і згодом забрили теж у Манджурію. Тимбільше цікаві вони мені, що виїзджаючи колись із тих сторін в Европу, обіцяв зелено-клинцям цікавитись Далеким Сходом, їхньою долею і сплатити їм довг вдячности за щиро-рідню атмосферу, в якій довелось завдяки їм жити більше двох років і спільно працювати.

„Мандж. Вістник“ видає „Українська Видавнича Спілка“ в Харбіні*), а редагує І. Світ, журналіст з професії, видавець англійської газети **The Far Eastern**, людина з якою довелось мені вже познайомитись листовно і довідатись дещо з його персоналій. Думаю, що не надужию його довіря, коли подам такі зовсім несекретні річи, як те, що він походить з Харківщини і що працює тепер над своїми спогадами п. н. „5 літ інтервенції“. Появляється „М. В.“ що тижня на 8 сторінках друку, а мова його українська, російська і небавком буде у ньому теж дещо по англійськи друкуватись. Та треба зазначити, що без огляду на мову більшість матеріялу газети присвячена українським справам і то не лишень місцевим, але і вісткам з усіх кутків нашої землі та з еміграції.

II.

Для нас очевидно найбільш цікаве життя тамошнього нашого громадянства. Ось і жмут вісток, які реферуємо за органом харбінських українців:

У нових обставинах після проголошення манджурської держави українці найшли більші можливости для праці. Розбуджено заспану в Харбіні „Просвіту“, що мабуть довше спала ніж була до цього конечність, появились реферати, відчинено книгозбірню і замовлено в Европі українську наукову літературу. Галицьких українців мусить зокрема зацікавити те, що збори і реферати відбуваються там у салі греко-кат. місії і що харбінська „Просвіта“ видала заклик прийти з допомогою „Просвіті“ у Львові для сплати довгу Оренштайнові, а також і те, що **головою „Просвіти“ в Харбіні є галичанин Іван Паславський.**

Харбінські українці заходяться біля відчинення школи. Виходить, що з давних надбань у шкільництві ні сліду не залишилось. А булаж там навіть гімназія з українською мовою навчання. Думки на тему рідних шкіл, підписані Черниговським, ідуть дуже далеко, натякаючи навіть про заснування згодом університету. Ну, щож...? Аби тільки була можливість на місці. Сил чимало можнаб узяти з еміграційних кадрів...

Однак нові обставини і широкі пляни вимагають від тамошних громадян багато праці, часто навіть посвяти, а перш усього організаційної карности, національної солідарности. Тимчасом — як довідуємось зі статті Паславського — вже зарисовується будинок організаційний і готові з нього знов румовища залишитись. Групові інтереси переважають. З трудом склеєна „Громада“ розбилась на кілька груп, що не годяться між собою.

А шкода! Незгода — це наше прокляття. Найкраще діло за нею пропадає. Тому наше щире побажання для харбінців: **більше цементу в громадському житті, більше конструктивного змислу!** Прикро, коли цього бракує їм уже на порозі відновленого життя.

III.

Рефлексії? Їх багато. Та тут про них зовсім коротко. Геополітичне положення Манджуго, його безпосереднє межування з нашим Зеленим Клином, зокрема можливість небезпечної розлуки декого з наших громадян у Харбіні, може навіть цілих організацій (так як це було в р. 1920 у Владивостоці) вимагає того, аби ми вийшли з тісної хоч похвальної організаційно-культурної праці харбінців, яку представили вище, і розглянули засадниче питання: з ким нам іти? Воно дотичить наших національно-державних інтересів що-правда на дальшу, може навіть дуже далеку мету, проте не менше вимагає вже від сучасного покоління сформулувати правильну відповідь, і то таку, яка з тими інтересами вповні гармонізувала би. Що значіння такої відповіди не є „академічне“ і що справи навіть сьогодні не можна розглядати тільки **sub specie aeternitatis** що всякий політичний дилетантизм уже тепер шкідливий — про те постараюсь написати у черговій статті.

В. Север.

*) Цікавим подаю адресу: „The Manchurian Herald“ P. O. Box 269. Harbin. Manchu-Kuo.

Справа довгів.

ЛЬОНДОН (ПАТ). Уряд розглядає тепер остаточний проект відповіди Злученим Державам у справі довгів. Відповідь має бути доручена урядові у Вашинґтоні завтра або післязавтра й оголошена одночасно в Льондоні й Вашинґтоні.

Безпідставні поголоски про зміни в греко-кат. Епископаті.

Від двох днів по львівських газетах товчуться „сензаційні“ звістки про здогадні недалекі зміни в українському Епископаті. Митрополит Шептицький буцім-то має стати швидко кардиналом і переїхати до Риму, то знову після того призначення залишився би у Львові разом з епископом-помічником о. д-ром І. Бучком, врешті — чуємо — митрополитом має бути іменований еп. Хомишин, але поруч із цим деякі польські часописи згадали про кандидатуру ректора духовної Академії о. д-ра Сліпого..

Ми не вважали доцільною річю повторяти всі ті звістки, а згадуємо про них нині лише тому, щоб їх остаточно опрокинути:

Ми перевірили у найбільш достовірного джерела, що вони позбавлені всякої реальної підстави і є виключним витвором погоні за сензаціями...

Дальший хід сумних випадків.

СТРІЛИ НА ВУЛ. КОПЕРНИКА.

У вчорашньому звіті згадали ми про інцидент на вул. Коперника, який трапився у вівторок зараз пополудні, після похорону студ. Гродковського. Повертаючі з цвинтаря польські студенти почали демонструвати проти жидів на вул. Галицькій. Звідти ті демонстрації перекинулися на вул. Коперника. В тому моменті з одної з брам впав стріл, який зранив у руку студента Зиґмунта Заморського. Ранений бачив стріляючого і хотів вихопити йому револьвер, але друга куля ранила його в шию і він втратив притомність. Півофіціяльний комунікат каже, що стріляв один із комуністичних аґітаторів, які весь час увихаються по вулицях, провокуючи до дальших ексцесів, і що він утік серед метушні, що її викликали стріли. Зате нпр. „Ґазета Поранна“ подає, що винуватця вже зловили: є ним буцім то якийсь Йонас Шенфельд, 16-тилітній комуніст, фотографічний помічник, арештовано теж — читаємо там — Лейба Блявштайна, 24-літнього дентистичного техніка, який ніби то помагав Шенфельдові.

„ПЕХОВНИЙ“ СТУДЕНТ.

Ранений на вул. Коперника студ. Зиґмунт Заморський має справжнього „пеха“. Це той самий чоловічок, який був одним із „героїв“ голосного минулорічного процесу лікаря Томашевського: д-р Томашевський postрілив тоді важко Заморського, здається, за залицянки до чужої нареченої. Заморський був тоді кадетом. Видужавши, покинув кадетську школу і вписався на університет, де студіює медицину: демонструючи, разом з іншими студентами, випадково став цілю двох нових куль.

Вістка про цю стрілянину миттю розійшлась по місті, приймаючи найдивогляднііші форми. М. ін. люди впевняли, що „знову жиди застрілили студента“ а кольпортажа таких поголосок не впливала, річ ясна, на вспокоєння умів...

Підчас подій на вул. Коперника переходив почт. контрольор Гартман. З трудом передістався через юрбу та пішов на почту до служби. Видно Гартман, хорий на серце, схвилювався дуже і зімлів. Лікар, що прийшов небаром, ствердив, що Гартман помер.

ПОРАХУНКИ НОЖЕМ.

У такий час, як останні дні у Львові, кожна бійка, кожна авантюра є записувана на рахунок „політичної“ демонстрації та розростається до розмірів події дня. Такий випадок, який удостоївся широких устних коментарів і попав в опис останніх студентських авантюр, трапився учора на вул. Зиґмунтівській. Ян Сойка, друкарський практикант, мав особисті порахунки з двома братами Чеховичами, фризієрами. Ці останні напали вчора на Сойку в брамі його дому та порізали фізіономію. Їх арештували. Півофіц. комунікат каже, що поліція знає Чеховичів, як комуністів.

ЗАБОРОНА УЧНЯМ ВИХОДИТИ ВЕЧОРОМ НА МІСТО.

Шкільна кураторія післала до дирекцій всіх народніх і середніх шкіл у Львові обіжник, який забороняє дітворі та середньошкільній молоді показуватися на вулицях міста після 6-ої години вечора під загрозою виключення з усіх шкіл. Ця заборона обовязує аж до відкликку. У звязку з цим відкликано кілька вечірніх імпрез у честь Виспянського та в роковини польського листопадового повстання.

Одночасно, як репресійний засіб, правничий деканат львівського університету відсунув на необмежений час усі поправчі іспити, які мали в цих днях відбутися.

КРАКІВ, ВАРШАВА, ЧЕНСТОХОВА І ВИЛЬНО.

Львівські випадки відбилися вже відгуком у деяких інших містах Польщі. У Кракові студенти почали теж бити шиби у жидівських крамницях. Колиж вони старалися піти походом під жидівський студентський дім — поліція розігнала їх.

Гірше було у Варшаві. В тамошньому університеті ендецькі студенти почали викидати зі саль своїх товаришів-жидів, при чому 3-ох так дошкульно побили, що треба було відвезти їх до шпиталю. Тому ректор припинив всі виклади аж до відклику. У варшавській політехніці спроба викликати заворушення не вдалася.

У Ченстохові в кількох місцях вечором прийшло до протижидівських ексцесів. Нападали на прохожих семітського вигляду. Багато людей побили. Одного, Лейзора Фрідмана забрали до шпиталю в грізному стані. На вістку про це, поліція зліквідувала ексцеси й арештувала кілька осіб.

У Вильні в університеті підчас викладів на правничому факультеті один із студентів візвав присутніх, щоби повставанням із місць пошанували память пок. Гродковського. Рівночасно інший студент кинув кріслом. Счинилася бійка, в якій потурбували кількох студентів християн і жидів. Дісталося й педелеві, що стояв у дверях. На ратункову стацію зголосилося 4 ранених. Опісля частина студентів пішла під будинок Жидівської помочі студентів і до просекторії. Поліція їх розігнала.

КОНФЕРЕНЦІЇ, ІНТЕРВЕНЦІЯ І — СКРІПЛЕННЯ ПОЛІЦІЇ.

Жидівські діячі інтервеніювали знову у різних властей, щоб ці останні забезпечили мешканцям міста спокій та охорону життя і майна. М. ін. інтервеніювали у президента міста Дроновського (йому самому студенти вибили шибн!) та міністра Пєрацького. Цей останній скликав на вівторок вечір специяльну конференцію, в якій взяли участь, крім міністра, віцеміністр Доляновський, дир. політ. департ. Новак, нач. політ відділу Мисліфський і нач. Кухарський.

Львівський воєвода завізвав до помочі львівській поліції ще нові сили. З Мостів приїхало дальших 300 поліціянтів.

В СЕРЕДУ.

Середа розпочалася досить спокійно, бо всі студенти поспішили на жалібне богослуження до костела Єзуїтів. Крамниці здебільша вже відчинені та істнують познаки, наче вже справді студентські темпераменти втишилися.

Поліційна акція змагає від учорашнього дня до виловлення передовсім усіх тих елементів, чи то комуністичних чи просто хуліганських, які використовують студентські виступи для власних цілей. Тому поліційні арешти переповнені. Поліційні патрулі від рана ходять по місті.

Всеж, без інцидентів не обійшлося. І так на вул. Янівській напали на ювиліра Моргенштерна і побили його. ~~Він зомлів і випустив із рук торбу, в якій була біжутерія вартости 2.000 зол. Коли прочинувся — торби вже не було.~~

На вул. Кадетській хтось перекинув віз із молоком та вибив шиби у молочарні. До бійки прийшло в єзуїтському (Костюшка) саді, де кількох жидів стало предметом напасти. Поліція зліквідувала інцидент.

ЖЕРТВИ „ПОМИЛКИ“.

Жертвою ексцесів впали теж три не-жиди. І так біля будинку воєвідства побили тяжко службовця дирекції публ. робіт інж. Краля. Не помогло й те, що приятель впевняв юрбу, що Краль, не жид. Інж. Краля заосмотрив лікар. Подібна доля стрінула службовця м. трамваїв Данберґа. Демонстранти побили його так тяжко, що аж палицю поломили на ньому. Половина палиці, що з розмахом упала на шибу крамниці вудження збила цю шибу. При вул. Крашевського побили власника дібр Ол. Гулімку. Гулімка з трудом вилеґітимувався і тоді студенти пустили його.

На вул. Задвірянській студенти обступили якогось чоловіка, що висів був із трамваю, та сказали йому вилеґітимуватися на доказ, що він не жид. Один із студентів казав нападненому

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 2. ГРУДНЯ 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ. 18)

ВОВКУЛАКА.

— Алеж бо граф — завважив я — цілком здоровий на умі; розумний, освічений, мушу признатися, що навіть богато більше, як я цього сподівався; любить читати...

— Згода, згода, мій ласкавий пане; але часто він при тім чудний. Замикається інколи на кілька днів; часто бродить ночами; читає неймовірні книжки... німецьку метафізику, фізіольоґію, чи я врештою знаю! Ще вчора прийшла йому ціла пачка нових книжок із Ляйпціґу. Маю сказати щиро? Геракль потребує своєї Геби. Є тут дуже гарні селянки... У суботу вечором, після купелі, можна би взяти їх за княжни... І не має жодної, яка не була би гордою, що їй припала честь розвеселити пана. Я, в його віці, нехай мене чорт побере!... А він не має ні коханки, ні не жениться — і зле робить. Йому треба би якогось упуску.

Грубий матеріялізм доктора вразив мене до краю, і я нагло перервав з ним розмову, кажучи, що я бажав би дуже, щоби граф Шемйот знайшов собі жінку гідну себе. Признаюся, що не без здивування, довідався я від доктора про цей нахил ґрафа до фільософічних наук. Цей старшина гусарів, цей запалений мисливець, що читає німецьку метафізику і студіює фізіольоґію, це перевертало догори коренем всі мої погляди! А проте доктор говорив правду і ще того самого дня я мав на це доказ.

— Як ви поясните, пане професоре, — спитав він мене шорстко при кінці біду, — як поясните „дуалізм“, або „дворідність“ нашої природи?..

А побачивши, що я не розумію його добре, говорив:

— Чи вам ніколи не доводилося бути на високій вежі, або на краю пропасти і чи ви не відчували там рівночасно покуси кинутися в порожнечу і разом з нею цілком суперечного почуття жаху?..

— Це можна вияснити чисто фізичними причинами, — сказав доктор, — поперше перетома, яку відчуваємо після виходу на гору, спричинює наплив крови до мізку, який...

— Залишім ми кров у спокою, докторе, — скрикнув граф нетерпляче, — і візьмім інший приклад. Держите в руці набиту рушницю. Онтам стоїть ваш найліпший приятель. Вам приходить до голови ідея пустити йому кулю в лоб. Почуваєте якнайбільшу огиду до вбивства, а однак приходить вам така думка. Я думаю, мої панове, що, колиб так всі думки, які приходять вам до голови напротязі одної години, я думаю навіть, всі ваші думки, пане професоре, якого я вважаю вченим, списати, то їх назбиралось би може й на цілий том ін фоліо, і нема адвоката, який на його основі оборонив би вас з успіхом від якогонебудь засуду, і нема також судді, який не засудив би вас на його основі на тюрму, або не післав до дому божевільних.

— Цей суддя, пане графе, напевно не засудив би мене за те, що я сьогодні ранком більше як годину шукав таємного правила, згідно з яким славянські дієслова прибирають через злуку з приіменником значіня будучности. А якщо я випадково й мав якусь іншу думку, то який доказ проти мене можна витягнути з того? Не паную над моїми думками більше, як над зовнішніми випадками, які мені їх наводять. З того, що якась думка вирине в мене, не можна робити висновку про початок введення її в діло, або хоч би про якийнебудь рішинець. Ніколи не приходила мені до голови ідея вбити когось; але колиб і появилася в мене думка душегубства, то чи мій розум не є на те, щоби прогнати її?

— Ви дуже свобідно говорите про розум: але чи завжди він усилі кермувати нами? Щоби розум заговорив і примусив нас послухати себе, треба застанови, то значить, часу і холодної крови. Чи маємо завжди одно і друге? Підчас бою, бачу, що на мене летить відбите стрільно, віхилююся і відслонюю мого приятеля, за якого я віддав би був життя, колиб мав був час призадуматися...

(Продовження буде).

хреститися. Коли він не хотів цього зробити, студенти стали гаратати його палицями по голові. Щойно якийсь польський старшина вирвав із рук студентів нападеного. Виявилося, що це був професор Б., християнин.

На Свєнтокшиській вулиці великий гурт студентів напав на шофера Фецнера. Цей втікаючи відстрілювався та при цьому перестрілив твердий капелюх Степана Филиповича.

В ПОЇЗДАХ.

В ночі з вівтірка на середу та в середу намагалися викликати авантюри в поспішних поїздах, що їхали з Перемишля до Львова та в станиславівськім особовім поїзді. В поїзді між Мостиськами та Львовом побили у вівторок купця Сандавера з Перемишля та 19-літн. Вальтера.

В поспішнім поїзді, що приїхав в 8. год. рано в середу до Львова, побили між Перемишлем і Городком Яг. кількох пасажирів жидів.

В ночі на середу в поїзді між Ходоровом і Львовом побили двох жидів. Одного з них, Ад. Сігаля з Єзуполя, відвезли до рят. стації.

У стрийськім поїзді потурбували пасажирів-жидів. Біля Сколього побили жида Шехтмана зі Сколього.

ПОНАД 100 РАНЕНИХ.

Рятункова стація заосмотрила у вівторок більше як сто осіб, що були тяжко або легше ранені.

Поліція при ліквідуванні ексцесів уживала бомб, що витискають сльози.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ.

ЛЬВІВ, 30. XI. ПАТ. Ніч із 29 на 30. листопада в цілому місті пройшла зовсім спокійно. Занотували лише випадок вибиття шиб у мешканні д-ра Гемерлінґа при вул. св. Софії 40.

Стан здоровля студентів Бема та Заморського, які є в шпиталі, не є небезпечний.

За зрівноваження цін.

Ножиці — розбіжність цін промислу і хліборобства — це клопіт навіть таких країн, де влада є в руках аграрників, чи майже в їх руках, як ось у Чехословаччині. І там ціни сирівців і промислових продуктів високі, а ціни хліборобських продуктів відносно низькі. Не диво, що і там йде зараз акція за знижкою цін промислових продуктів чи сирівців, тільки що там вона починається від верхів. Бо в нас широкі маси є проти картелів і їх величезних зарібків, алеж ці картелі всетаки ведуть свою роботу коштом широких мас і влада нічого їм за це не каже.

Новий чеський уряд виступив тепер проти надмірних доходів картелів і посередників і заповів акцію за знижкою цін промислових виробів. Сам премієр Маліпетр у своїм першім виступі заповів цю акцію та навів примір, що досі в Чехословаччині жито продається за 78 проц., вуголь за 168 проц., а кокс аж за 250 проц. передвоєнної ціни. Зрівноваження цін є теж програмою уряду — і він почав енергійно домагатися передовсім знижки цін вугля та заліза. Але в вуглевім картелі уряд має теж 13 проц. участи — своїми копальнями. А інші члени картелю не допускають до обнижки ціни. Колиб знизити ціну вугля на 1 к. ч. (25 сотиків) на тоні, то річно заощадилиб 70 міл. ч. к. Але щоби до цеї знижки таки довести, кажуть, що уряд виступить з вуглевого картелю, починаючи цим нову протикартельну кампанію.

У звязку з пониженням цін вугля, робить уряд заходи для зниження цін заліза, а далі і текстильних виробів. Ця акція буде в скорому часі закінчена. Але суспільність на це не чекає і веде зі своєї сторони акцію за знижкою цін. І так в часописах появився заклик, щоби купувати тільки в тих крамницях, що дають дешевший товар і змушувати інших купців знижувати самим ціни. Такий спільний напір влади і суспільности принесе напевно користи і дійсну знижку цін.

У нас, поза словами, якось нічого не чути про дійсну знижку цін промислових продуктів та про обмеження прав картелів. Видно не по дорозі і не на руку. Чи не так?

—o—

Вистава образів арт. маляря Панчака в Америці.

НЮ-ЙОРК, 5. листопада (Вл. кор.). Дня 2. листопада зійшлося в салі ч. 2. Українського Народнього Дому у Ню-Йорку біля 30 осіб на чайний вечір, щоби при нагоді зложити побажання молодому українському артистові-малярові, Василеві Панчакові, з нагоди влаштованої ним два релігійні образи. Назагал краєвиди виставa триватиме до 13. листопада і буде першою українською виставою українського малярства в Америці. З образів, яких загальне число є 35, більшість (бо аж 24) — це краєвиди, звичайно з американської природи, і то взяті в Кетскілл горах у нюйорськім стейті. Крім цього є 5 оригінальних портретів і 6 репродукцій, між ними два релігійні образи. Назагал краєвиди випали ліпше. У критиці, поміщеній на образи Панчака в чужинній пресі („Ню-Йорк Таймс", „Ню-Йорк Івнінг Повст" і в артистичнім французькім журналі з Парижа „Лес Артс д Ожурдуі" — „Сьогоднішне Мистецтво" (ця критика була поміщена після вистави образів Панчака в Т-ві Незалежних Мистців у Гренд Сентрал Пелес у Ню-Йорку весною 1931 р.) сказано, що „український артист Василь Панчак належить до школи модерністів", а про його образи згадано, що вони виказують небуденний талант молодого українця. — Арт. Панчак приїхав до Америки 15-літнім хлопцем з Жидачівщини, відбув студії в Карнеґі — інституті у Пітсбургу, в „Нешенел Академі оф Дізайн" у Ню-Йорку і в „Філаделфія Академі оф Файн Артс". Крім образів виставлені в цій галі ще й гуцульські предмети зі збірки гром. Петра Мартинюка. — Чайний вечір відбувся при співучасти наших видних громадян, з цієї нагоди пописувалася перший раз молоденька наша скрипачка, Френсис Бойчуківна, при фортепяновім акомпаніяменті п. Карла Бромиського. Вечір був один з найприємніших, які загалом можна тепер перевести серед свого громадянства, бо був цілковито вільний від гуртових сварів.

—o—

Музейні спогади чехів з України.

(Допис з Праги.)

На одному з найвищих місць праської дільниці Жіжков (відомий чеський народній ватажок і борець називався Ян Жіжка), звідки відкривається чарівний вид на гордощі Праги — „Градчани" (резиденція президента республики), збудували собі чехи музей національної революції. Від 1929 р. зосереджує він у своїх стінах: 1) властивий музей революції („Памятнік Одбоє"), 2) Військовий архів і музей ЧСР та 3) „Архів національного визволення при чеському краєвому уряді", — підупорядкувавши все одній ідеольоґічно-організаційній думці під кермою письменника й ґенерала Рудольфа Медка. Розбудова цеї наукової інституції йде далі. Мавзолей (з великим бронзовим памятником Жіжки на коні — перед входом) має доповнити вже істнуючі будови. Сьогодні цілий інститут ділиться на такі відділи: дирекцію, політичний архів, військовий архів, властивий музей та фотографічно-фільмову й історичну ґрупу ґенерального штабу ЧСР. Частина військово-історичних збірок досі міститься поза Музеєм.

На загал — справді достойне вшанування спільного зусилля цілого народу: боротьби супроти гнобителів і щоденної розбудови народньої справи. Велика спадщина для нащадків: тревала памятка про спільне діло творців чехословацької державности.

Українське серце в цьому музею мусить нераз заболіти. Українська дідяльність від 1914—20 рр. заступлена там значним числом порозкиданих в окремих відділах памяток з України, які привезли до Праги чехословацькі леґіонарі. Так зовсім чужим цей Музей для українця не є і навчитись дечого можна в цьому Музею. Особливо нам, українцям. Бож переважна частина збірок — цеж свідоцтво рішучого нац. спротиву супроти поневолення. Для доброї справи варто відкинути соромливо-траґічну увагу про нашу понад-сорокміліонову велич та не цуратись повчитись дечого там, де є добра нагода.

Схема впорядкування музейних збірок приблизно така. Пять саль у приземку та шість на поверсі. В низу спомини про події від 1914 р. до весни 1918 р. На горі — від 1918 до 1920 року. Теренами подій для цього Музею найцікавіших, були тоді Европа, Азія та Америка. Отже на кожному кроці дещо з ріжних континентів.

Є там також дуже багацько збірок з діяльности відомої тайної чеської „Мафії", що підчас світової війни зробила чеській справі дуже добру прислугу. Головна її заслуга — уможливлення звязку краю зі закордонними діячами визволення (проф. Масарик, д-р Бенеш та і.). У збірках є чимало зразків революційних написів і повідомлень, шифри, історичні листи, зразки тайних засобів порозуміння, плани політичної акції, проєкти організації національної пропаґанди і т. д.

І не диво, коли хтось їде до цього Музею як до школи техніки визвольної акції народу. В цій площині історичне значіння Музею може влучно вийти також поза межі самої Чехословаччини.

Особливу увагу українця притягають такі відділи в приземку: в III-ій салі відділи 3. і 4. (1916—17 рр.), в IV-ій — 3. відділ („Зборів"), 4-ий („На Україні") та 5-ий („Бахмач"). На поверсі перед глядачем м. ін. розгортається образ боїв чехословацьких леґіонів зі Совітами, рішаючих днів акції проф. Масарика в Америці й в ін. країнах та повороту леґіонарів на Батьківщину.

В одній зі скринь звертає на себе увагу глядача заклик „московських славянофілів", який агітуючи в бурхливій добі за обєднанням чехів в „одній великій Славії під владою („главенствомъ") Росії", остерігає чехів перед створенням самостійної держави... „Опершись в Чехії, цьому серці Европи, Росія стане першою у світі державою на суходолі, подібно як Анґлія є володаркою морей. ..Створення відокремленого чеського королівства... *таке королівство*, позбавлене виходу до моря та відділене політичним кордоном від Росії буде *могилою для чеського народу*"

А є там і декілька справді цікавих документів із нашої минувшини, що був посередньо або з безпосередньо відноситься до історії наших земель.

Зберігають там мін. декілька примірників часопису „Чехослован", який, виходячи у чеській мові в нашому Києві, писав у добі найтяжчого іспиту для чеського народу (в 1914 р.), що він є „єдиним чеським часописом в Европі, який вільно голосить щирі почування й стремління всіх чехів..."

Але про всі скарби праського музею національної революції в газетній статті оповісти неможливо.

Марко Гавт.

„Для добра школи".

За що переносять наших учителів у глибину Польщі.

Пишуть нам:

Зі села Красноставець, снятинського повіту, перенесла шкільна влада учителя п. Струця Володимира у глибину Польщі. (За панування тимчасового шкільного інспектора п. Стулковського, який прийшов до Снятина з Перемишля в січні 1932 р., це вже третє таке перенесення!) Шкільна дітвора Красноставець на знак неголування, що забирають зпоміж неї батька-вчителя, страйкує. Відомий з ненависти до українців краківський „Курерок" кидає і собі клятву на п. Струця, цькує шкільну владу проти нього, що буцім то п. Струць зрадикалізував село і школу та гнобив учительки-польки. А тимчасом ця людина крім хору не займалася ніколи політикою, а з учительками-польками жила в гармонії.

Довідавшися про душну атмосферу, що збирається довкруги нього, п. Струць вніс до кураторії прохання, аби кураторія у звязку з наклепами на його особу перевела проти нього дисциплінарне доходження. Одначе львівська шкільна кураторія, наче на глум, переслала п. Струцеві письмо, в якому заявляє, що „не бачить ніяких підстав до дисциплінарного доходження проти нього". Письмо це наспіло одночасно з актом його перенесення. Ось яка болюча насмішка!

А тимчасом п. міністр освіти приймав недавно представників учительства із ВПУВ, обіцяв і прирікав, що покладе край всіляким нагінкам на українське вчительство, а навіть видав свого часу обіжник, де наказував своїм підчиненим властям ставити умотивовані внески супроти „грішного" вчителя. І шкільна влада виконує розпорядок п. міністра так, що вистане, коли на вчителя донесе посторунковий, громадський писар або війт. Тоді інспектор не робить уже ніяких доходжень супроти вчителя. На підставі такого донесення ставить „умотивований" внесок, аби вчителя перенести в етнічно польські місцевости у глибину Польщі „для добра школи". ~~Аби вчитель українець був перенесений, вистане, як попаде в неласки [illegible] посторункового, або першого ліпшого [illegible].~~ Таким способом сотки українських учителів переносять у глибину Польщі, де звичайно нема ні шкіл, ні мешкання. Ці нещасні люди продають за безцін свою обстановку, лишають „на божу ласку" свою родину, бо не мають чим заплатити за перевіз. Українського вчителя переносять на чужий, неприхожий ґрунт, а нового нарибку не приймають до служби, хоч сотки сидять з іспитами і ждуть — у безконечність. Зате приймають учительок-польок з „нової школи", що дуже часто не вміють по українськи ні читати, ні писати, ні говорити.

Як серед таких відносин будуть виглядати школи по наших селах за кілька літ?

Громадянин.

З природи й техніки.

Памяти Антона ван Левенгука.

24. жовтня ц. р. минуло 300 літ від дня народження славного голяндського природника Антона ван Левенгука. Уродженйй в місті Дельфт, працював до 22-го року життя в одній амстердамській суконній фірмі; відтак присвятився виключно природничим студіям. У 1674 р. побачив при помочі мікроскопу і описав уперше первістників себто найдрібніші, голим оком недостережні звірятка дуже простої будови, тіло яких складається з протоплязми і не творить окремих органів. Два роки пізніше зробив те саме з бактеріями. В 1688 р. виказав уперше кружбу крови на хвості путоловиці. Свої основні студії робив він при помочі примітивних мікроскопів власної конструкції, яких мав приблизно 200 штук. Один з них, що зберігся досі в Утрехті, побільшує 270 разів! Перший опис своїх обсервацій подав він 1673 року в листі до „Королівського товариства" у Льондоні. Вісім літ пізніше признaчили його членом тогож товариства. У „Трансекшен" товариства публіковані теж його поодинокі листи. Збірне видання його праць появилося ще за його життя в двох мовах: голяндській і латинській. Помер 27. серпня 1723 р. в Дельфті.

Плуг-велитень.

Підчас великої повені каліфорнійська ріка Санта Анна занесла на дуже урожайні поля, що розложені по обох боках її долішнього бігу, такі великі маси піску, що з них утворилася груба верства на 60 центиметрів. Після усунення небезпеки нових повеней, мешканці Орейндж Кавнті взялися знову до управи ріллі, однак мусіли усунути пісок, де росла тільки звичайна трава. Отже взяли до цього спеціяльного плуга. Його чересло і леміш були такі великі, що борозна, залишена плугом, була глибока на 90—100 цм., а широка на 1 метр. Навертали плуг гідравлічною силою, а тягнули його 3 трактори. Цей плуг-велитень орав на день 2 гектари.

Невдача осушення зейдерського озера.

Як нашим читачам уже відомо, 29. дня травня ц. р. скінчили у Нідерляндах остаточно довгу на 30 км. греблю, яка відділює славний залив, званий зейдерським озером, від Північного моря. На знак даний міністром толного будівництва Раймерсом, приміщені на понтонах журавлі засипали останню прірву в будованій від 1926 р. греблі. Таким робом нідерляндський уряд сподівався, що зможе приступити до виконання своїх дальших намірів: висушення і управи цілого зейдерського озера, якого поверхня має 3.300 квадратних км. Однак здається, що цих плянів уряд не зможе здійснити. А саме на будову величезної греблі витратили 1 міліярд зол. Щоби осушити бодай частину відрізаного від моря заливу, треба видати ще раз стільки. Однак внаслідок загальної кризи уряд не всилі такої великої суми зібрати. Крім цього внаслідок подешевіння хліборобських продуктів охочих до купна осушеної землі з певністю не буде. Рівночасно внаслідок відрізання заливу від моря стратили зрібок тисячі рибаків, що заробляли при ловлі морських риб (селедців, сардинок, фльондер) в заливі яких 10 міліонів зол. річно.

До цієї економічної невдачі прилучилася перед кількома тижнями також технічна невдача. А саме безпосередно перед греблею, а особливо перед шлюзою в греблі, яка служить до вирівнювання води в заливі з водою в Північнім морі, спостерегли на дні моря великі вимулення на 10 метрів. Ці вимулення можуть завалити греблю, а особливе шлюзи. Якщоб цих вимулень не були спостерегли вчас, північні Нідерлянди зруйнував би несподіваний залив води. Покищо катастрофі запобігли так, що вимулення заповнили металевими кльоцами, щоби не допустити до завалення греблі і шлюзи тому, що землю, глину і каміння море змивало цілком легко підчас теперішніх осінніх бурей. Здається, що греблю таким чином покищо врятували, одначе її буduччина непевна.

Проміні Рентгена і малярство.

Берлінська рентгенотехнічна фірма Зіменс-Райнігер-Файфа сконструувала недавно спеціяльний рентгенівський апарат для прослідження малюнків рентгенівськими промінями. А саме при помочі промінів Рентгена можемо ствердити перемалювання, доповнення і фалшування давних малюнків. Помічною обставиною при таких дослідах є те, що давніші маляві малювали переважно металевими фарбами (оловяна біла, цинобра і і.), коли від половини минулого століття уживають переважно органічних фарб. Часто знимка малюнку невідомого походження, зроблена при помочі промінів Рентгена, відкрила замальований підпис маляря. Дуже добре виходять на такій знимці всілякі спроби відновлення даного старовинного малюнку.

Згаданий рентгенівський апарат працює мягкими рентгенівськими промінями: до витворення промінів потребує від 20 до 30 тисяч вольтів. Всі більші галерії світа можуть нині похвалитися тим, що всі їх малюнки розсліджені при помочі промінів Рентгена.

А. Л.

Свято гетьмана І. Мазепи у Варшаві.

Ювилей Богдана Лепкого.

Дня 27. листопада ц. р. з ініціятиви Обєднаних Українських Організацій у Варшаві відправили жалібне богослуження за гетьмана Івана Мазепу у греко-катол. церкві оо. Василіян при вул. Медовій. Богослуження відправив протоігумен Галицької Провінції ЧСВВ. о. Решетило, який спеціяльно на це свято приїхав зі Львова, з асисті двох діяконів. Він-же виголосив дуже гарну промову. Церква була ущерть переповнена; між присутніми було чимало православних. Митрополит Денис заборонив студентам правосл. теольоґії і членам митрополичого хору взяти участь у цім богослуженні. Викликало це нове огірчення серед варшавської української громади.

В год. 19.30 веч. відбулася урочиста Академія з нагоди 300-ліття народин Мазепи. Свято получено з 60-літнім ювилеєм Богдана Лепкого, найбільшого сучасного звеличника Мазепи, який виголосив прегарну промову про діло великого гетьмана. Між присутніми були о. протоігум. Решетило з двома гр.-кат. священиками, від православного духовенства о. Сагайдаківський і о. Чубук, члени Українського Центр. Комітету, професори православної теольоґії у Варшаві Біднов і Лотоцький та численна варшавська громада з її найчільнішими представниками. Коли явився на салі проф. Б. Лепкий, публика влаштувала йому овацію. Привитав Ювилята ген. В. Сальський. Низку пісень відспівав хор під управою п. Сологуба, а закінчив свято гимн „Боже Великий, Єдиний".

НОВИНКИ

— **Традиційні Андріївські Вечерниці** відбудуться дня 12. грудня ц. р. заходом Української Бесіди і Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молоддю. 926 1—2

— **Преосв. епископ д-р Іван Бучко** повернув передучора до Львова з Риму.

— **З Наукового Т-ва ім. Шевченка.** На засіданню математично - природописно-лікарської Секції дня 29. листопада ц. р. уконституувалася президія Секції: директор: д-р Володимир Левицький, заступник дир. і делеґат до Виділу: д-р Максим Музика, секретар: д-р Юрій Полянський. — При секції істнують три комісії: 1) фізіографічна (голова проф. М. Мельник), 2) географічна (голова д-р В. Кубійович), 3) науково-технічна (голова проф. д-р І. Фещенко-Чопівський).

— **Концерт українських жартівливих пісень.** З музичних кол повідомляють нас, що заходами співацьких товариств „Львівський Боян" і „Сурма" відбудеться 15. грудня ц. р. в салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка концерт українських жартівливих пісень. У програму концерту ввійдуть твори, з яких більшу частину співатимуть уперше у Львові. Тому слід сподіватися, що українське громадянство радо повитає і громадно прибуде на концерт, аби пізнати цей цікавий собою рід народньої вокальної творчости.

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В пятницю 2. грудня ц. р. в год. 19. відбудуться в новій домівці товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. реферати з біжучої медичної літератури.

— **Українське ФОТО на виставі в Шікаго.** В суботу, дня 3. грудня в год. 6. веч. відбудеться в домівці УФОТО дискусійний вечір з рефератом про участь українських фотоаматорів у світовій виставі в Шікаго. Гостям раді.

— **З діяльности Українського Жіночого Союзу в Празі.** Український Жіночий Союз у Празі відкриває в скорому часі їдальню, яка буде обслуговувати здоровим і дешевим обідом українців, головним чином, нашу молодь з празьких високих шкіл. Крім того Український Жіночий Союз у Празі утворив спеціяльну комісію в справі виготовлення експонатів для українського павільону на світовій виставі в Шікаго. Характер більшості цих експонатів буде поліграфський. Свою працю комісія вестиме у порозумінні з львівським комітетом для участі у виставі в Шікаго.

— **Відчити про Україну на чужині.** З Наук. Інституту у Відні повідомляють нас, що 2. ц. м. відбудеться там відчит нім. мовою д-ра Володимира Кубійовича „Поділ населення в Україні". — Дня 26. листопада Т-во „Єдність" у Празі давало відчит доц. д-ра М. Дольницького на тему „Україна та Східня Европа". Відчит відбувся в салі XVI. чеської політехніки і почав цикль викладів, яких метою є змінити чесько-українські взаємини.

— **Українїка.** Варшавський „Курер Поранни" ч. 333 приніс статтю п. н. „Україна і Наполеон. — Наполеоніда". В ній розглядає автор пляни великого корсиканця відновити самостійність України, при чому покликується на щойно оголошені в парижському щоденнику „Тан" матеріяли французького міністерства закордонних справ.

— **Намагане вбивство чи самогубство?** ПАТ. повідомляє, що до стрийського шпиталю привезли тяжко раненого Олексу Галія, орендаря фільварку. Слідство ствердило, що його запросив до себе на партію шахів упр. копальні в Дашаві Ковальчик. Підчас гри Ковальчик зранив Галія з револьвера, а опісля присилував його ствердити на письмі, що він сам зранився. У шпиталі перед операцією Галій зізнав, що Ковальчик зранив його з причини родинних відносин.

— **Ріжні вістки.** У Генуї помер у 64 році славний мікробіольоґ проф. Александр Брускетіні, що відкрив бациля інфлюенци. — Статистика каже, що на світі є менш-більше 321.000 католицьких священиків, із чого 252.000 припадає на Европу. — У Мінхені помер один із найбільших німецьких і світових „басів" Антін Ван Роп у 62 році життя, славний своїми вагнерівськими ролями. — Французький учений проф. князь Бролі дістав наукову нагороду Монако 100.000 фр.: він має вже нагороду Нобля. — Відомий російський адвокат Гольдштайн, що перед війною у Петербурзі вів кілька великих політичних процесів, отруївся у Парижі з розпуки після смерти жінки. — Черці з гори св. Бернарда рішили вибудувати захист у Тибеті на висоті 4000 м. — У СРСР. вийшов офіціяльний заказ купувати на Різдво ялинки під загрозою грошевої та вязничної кари.

— **Бандитизм у Спол. Державах.** Перемога демократів у Спол. Державах висунула на перший плян справу боротьби з алькоголем. Панує у світі загальний погляд, що від президентури Рузвельта починається поворот до свобідної торговлі алькоголем. Тимчасом з цим звязаний старий клопіт: як ліквідувати банди „ґанґстерів" і алькогольних підземельних торговців, які не думають ліквідувати себе самі. Директор генерального союзу підприємців у Шікаго є тої гадки, що тепер методи тих алькогольних розбишак захоплять увесь американський промисл. Ті „ґанґстери" воюють шантажем уже в інших ділянках: домагаються від товариства, що розвозить молоко, викупу, інакше пічнуть воювати з ним. Такі методи дають зорганізованим бандам річно доходів не на міліони, а міліярди. У однім Шікаго дістали вони за минулий рік 800 міл. викупу під загрозою від

СВІТОВА ЕКОНОМ. КОНФЕРЕНЦІЯ.

ОСЛЬО, 30. XI. ПАТ. Держави, звязані т. зв конвенцією в Осльо, себто Норвеґія, Данія, Швеція, Фінляндія, Бельґія та Голяндія вишлють 2 грудня ц. р. своїх представників на конференцію до Женеви у звязку з приготуванням світової економічної конференції.

ЗАБОРОНИЛИ СОЦІЯЛІСТИЧНУ ПРЕСУ.

БЕРЛІН (ПАТ). У малій союзній республіці Ангальт, що має уряд зложений з німецьких націоналів, заборонили на 10 днів усю соціяльно-демократичну пресу.

Експльозія бензини.

ВІДЕНЬ (ПАТ). З Люблянн повідомляють що в копальні вугля Грастніг прийшло вчора до експльозії збірника бензини. Згинуло 6 осіб.

НОВІ 5-ЗОЛОТІВКИ.

ВАРШАВА, 30. XI. ПАТ. В найближчих днях пустять в обіг нові 5-золотові монети. Рисунок їх такий самий як 10- і 2-золотівок. Бері монет карбований. Важить така нова 5-золотівка 11 грамів, а в промірі має 28 мм.

ЗАСУДИЛИ Б. ПОСЛА ТАРАШКЕВИЧА.

ВИЛЬНО (ПАТ). Б. посла і голову Білоруського Клюбу Бронислава Тарашкевича засудили на 8 літ тяжкої вязниці за злочин зі ст. 102 к. к. Одного з його спільників засудили на 4 роки, двох по 2 роки, а двох на півтора року вязниці.

ХТО БУДЕ ПРИ ВЛАДІ В НІМЕЧЧИНІ?

Положення в Німеччині й далі не вияснилося. Сподівалися, що після розмови ген. Шляйхера з Гітлером западе оконечна постанова в справі іменування канцлера. Тимчасом Гітлер взагалі не приїхав. Він у Ваймарі переговорює з провідниками нац. соціялістів. І далі є дві кандидатури на становище канцлера, а саме ген. Шляйхера й Папена.

—o—

БІЙКА В РУМУНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ВІДЕНЬ 30. 11. ПАТ. З Букарешту повідомляють: На вчорашнім засіданні парляменту жидівський посол Вайсман інтерпелював у справі протижидівської агітації. Посол Куза заперечив Вайсманові твердження. Між обома послами прийшло до завзятої суперечки, підчас якої Куза війшов на трибуну та вдарив Вайсмана греці з лице. Посли розділили обох. Дисциплінарна комісія виключила посла Кузу з 20 засідань.

—o—

БІЙКИ У ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

ВІДЕНЬ, 30. 11. ПАТ. Вчора на правничому виділі тутешнього університету прийшло до бійки нац.-соц. студентів і жидів. Нац. соціялісти не хотіли впустити жидів до викладової салі. Бійка тревала більше як годину.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Прикрість через запах.

Пишучи фейлетон про сири „Маслосоюзу", я ні в гадці не мав нищити добру славу нової галузі нашої молочної продукції. Навпаки. Мені здавалося, що хоч і пишу про сир, що він не пахне, роблю йому рекляму, бо... він і не повинен пахнути.

Але я не взяв під увагу одної обставини: Ми ще дуже мало їли таких сирів і тому хто зна, чи не треба було написати:

„Чую... Запахли коло мене фіялки... ні, не фіялки, — білі рози!... Що таке? Ніяких „убіган" не вживаю!?... Ніяких „благо-крем"!"...

Це булоб добре.

Тоді люди приходилиб до склепів „Маслосоюзу" як по свячену воду.

— Попрошу сир з фіялковим запахом.

— А мені прошу з шипром.

І так далі.

А я взяв і понаписував: Сир з запахом наших відносин, сир зовсім як політичні обставини...

Вийшло зле.

Ще готов чоловік наразитися інституції, якої директор є членом Надзірної Ради... Ех, ліпше не згадувати.

Але все таки отсею дорогою прошу всіх, хто мені хоч трохи прихильний, щоби цієї справи не зачіпати, так мовби її не було.

Може якось перетреться...

Пишу це тому, бо вже був один такий випадок. Мій добрий знайомий, може і в добрій вірі, але тяжко мені пошкодив.

Побачивши директора „Маслосоюзу", відвів його на бік і в чотири очі висказав свій погляд. Щиро і справедливо, але чиж правда часом не шкодить!?

— Слухайте — каже — директорцю. Я для вашої інституції з повним респектом, радію її розвоєм і піддержую всіма силами. Але... Чіпка має рацію. Зверніть, будь ласка, увагу на новий випуск ваших сирів. Тамтой фактично був несвіжий і трохи тее...

З делікатности не сказав „смердить", тільки „тее" і скрутив носом.

Директор вислухав спокійно тієї сирової опінії і свято прирік справу розглянути.

Богу дякувати!

Ануж був би сказав: „Господине"... і т. д.

А тоді хто зна чи не булаб опинилася ціла справа на шпальтах часопису.

А потім хто винен?

Я!

Галактіон Чіпка.

великих підприємств. Продажа алькоголю сходить на другий плян; Спол. Держави не можуть дати собі ради з бандитизмом добре зорганізованим. Із цього бандитизму живе тисячі людей.

— Версайський договір — шкільний предмет. У школах у Турингії вводять спеціяльний курс присвячений версайському договорі. Міністр народньої освіти видав розпорядок, що у школах народніх, середніх і професійних в останньому триместрі кожного року мають учителі викладати на цю тему. Слухачі повинні дістати яко мога точні інформації про те, як версайський договір повстав і яке має значіння. Зокрема мусять вони зупинитись на пунктах про Німеччину та питанні про „відповідальність за війну". Учні старших кляс мусять вивчити напамять 213 статтю цього договору про „відповідальність" Німеччини, щоби „той текст залишився їм вічно живим у памяті". Стаття ця така: „Союзні уряди заявляють і Німеччина признає, що Німеччина та її союзники відповідальні за всі шкоди та втрати, яких зазнали союзні держави та їхні народи наслідком війни, яку їм накинула Німеччина напавши на них". Вивчивши цей текст, учні повинні відповідати хором: „Наша душа повинна пекти нас соромом за Німеччину до того дня, аж вона знову здобуде свою честь і свободу".

— Фільмова хроніка. У Злині (Чехословаччина) відкрили кіно покійного короля обуви Томи Бати на 2500 місць, побудоване із залізобетону. — Київська фільмова фабрика приготовляє фільму „Я бачу" на тему зміни психольогії старого вченого. — На березі Витьби біля Витебська будують звукову кінофабрику Білгоскіно; на території фабрики буде мешкання для 2.400 осіб; крім цього вибудують технічну школу на 300 осіб. — Париське кіно „Студіо 28" дає своїм гостям безплатно свої автобуси. — Донька Распутіна приняла запросини до участи у голівудській фільмі „Распутін". — Намірена фільма „Сірниковий король", присвячена карієрі Кріґера, зупинилась у Голівуді через відмову Ґрети Ґарбо грати у ній; Ґрета не хотіла виступати у фільмі про свого друга. Лілі Даміта, яку запрохали після неї відмовилась тому, що не хоче носити суконь, призначених спершу для Ґрети. — Англійська критика радила Морісові Шевалє поправити свою англійську вимову; на це Шевалє відповів, що ніколи цього не зробить, бо кепській своїй вимові завдячує половину свого успіху.

— З жіночої моди. Льондон починає робити конкуренцію Парижеві і встановляє свій смак на зимовий сезон для жіноцтва. Правда, що основи цієї моди не дуже суперечить паризькій Верх беруть чорні сукні, без прикрас, без зборщок, з мягкого оксамиту або важкого шовку. Чорна сукня головно до лиця бльондинкам, які панують в Англії. Зате брунетки мусять звертати на свою особу увагу шмінкою. Але шмінки не можна вживати по власній вподобі. Уста повинні бути червоні як малина, а чорне волосся намазане легко брилянтиною. На ковтки в ухах надаються білі перли. Зачіска відкриває чоло, часто й вуха. Пудру можна мішати в ріжних відтінках. Те, що англійська та французька аристократія носить вечором зверху на плечі, краще може не згадувати, щоби не деморалізувати нашого жіноцтва, яке у деяких випадках, без огляду на крізу, хотіло би її наслідувати. Білі та срібні лиси таки трохи дорогі.

— Століття папіроси. З появою папіроси звязана легенда. Кажуть, що у 1832 р. один єгипетський вояк найшов у поході пачку тютюну, яку ограбив чарівник. Він не мав при собі люльки. Тоді напхав він тютюном рурку патрона і затягнувся кілька разів. Так повстала перша папіроса. Перша крамниця з папіросами повстала в Льондоні 1861 р. Її відчинив грек Іван Теолоріді. Чотири роки пізніше за його прикладом пішов там ґрек Аврамаші. Його клієнтами були головно москалі, греки та болгари. Англійці почали курити папіроси аж за кримської війни. Форма перших папірос — картоновий мундштук і прикурка — зберіглась майже до нинішніх часів на території колишньої Росії. Проти папіроси почали спочатку енергійну боротьбу продавці цигарами, проголошуючи, що легкий дим від паперу, що є в папіросці, шкідливий для здоровля.

— Чорна листа. Берлінська преса повідомляє, що німецькі націоналісти починають цікавитись національним походженням професорів ріжних німецьких університетів. Головно ця акція спрямована проти жидів, тих, що жінки жидівками і проти професорів-чужинців. Очевидячки, що як довго істнує автономія університетів, важко уявити собі, щоби професори брали на увагу такі політичні порахунки.

— Друкарські помилки. В статті про події в с. Борохові на Волині („Діло", ч. 262) треба поправити: благочинний з села Хорлупи не Денисюк, а Данилевич; не Горохів, а Борохів.

—o—

З нових книжок.

Д-Р Я. ПАСТЕРНАК: *Коротка археольогія західно-українських земель*, Львів, 1932, 96 стор., 17 таблиць і 13 образків у тексті. — Видання „Богословії", ч. 11—12.

Сьогоднішная археольогія, яка студіює всесторонньо старі нахідки та причиняються тим до поглиблення наших перших історичних відомостей, відкриває розкопками старі, давно забуті культури та в неодному випадку стає джерелом і модерного мистецтва. Ці доісторичні досліди, хоч на перший погляд далекі від зацікавлення широких кол громадянства, мають уже й у нас багато своїх прихильників, особливо на провінції — свідчать про це численні дари ріжних археольогічних памяток, які щомісячно напливають до наших музеїв. Тому сильно відчували ми брак українського підручника археольогії.

Отже з вдоволенням треба привитати появу праці д-ра Я. Пастернака: „Коротка археольогія західно-українських земель", яку видала Богословська Академія у Львові. Написана вона приступно, з великою кількістю необхідних ілюстрацій, буде дуже гарним провідником для фахівців і дилетантів, зверне увагу на ріжні роди доісторичних і давноісторичних знахідок і неодному з дослідників дасть змогу працювати систематичніше. Слід підкреслити і те, що це перший підручник археольогії українською мовою, що обіймає всі західно-українські землі: були дотепер тільки другорядні причинки або невеликі монографії; д-рові Пастернакові завдячуємо перший синтетичний огляд доісторичного минулого Галичини, Волині, Буковини і Закарпаття як одноцільної території. Та, на жаль, у розпродажі появилося дуже мале число примірників, тому сподіваємося що покажеться незабаром потреба другого видання.

Про найстарші нахідки з доби палеоліту автор говорить коротко — у Галичині відомо вже 30 стоянок з цієї доби завдяки дослідам д-ра Ю. Полянського, але через видавничу кризу дотепер ці здобутки не публіковані. Останки з перехідньої доби від лупаного до гладженого каміння, т. зв. мезоліт, віднайдено у Сокальщині. Дуже багаті є неолітичні нахідки. Археольоги розріжнюють тут кілька діб, а в них культури: мікролітичну, надбужанську, культуру кераміки волютової, промінистої і ін.

Володіння металів починається від мідяної доби (енеоліт); виступає тоді славна мальована кераміка на південному Поділлі, появляються могили зі скорченими кістяками і могили тілопальні. За міддю іде бронза, що панує у нас біля 1400—800 пер. Хр.; в ріжних околицях Галичини знайдено бронзові мечі закарпатського походження. Залізна доба обіймає дві культури: гальштатську і лятенську. У першій зазначуються культурні впливи скитів, траків і германів, у другій появляються кельти. Численні у нас також памятки з доби римського цісарства (I.—IV. ст. по Хр.), — монети, кераміка (рідка „терра сігіллята"), зброя. Ріжнородні археольогічні памятки залишилися також із доби мандрівок народів.

Докладно обговорює автор княжу добу. Переходить спершу нерухомі памятки — городища, могили і плоскі гроби, селища; дальше кераміку, металеві вироби, монети і врешті монументальні будови — церкви, вежі, церковні памятки. Цей короткий огляд вказує, які ріжнородні питання доісторичних культур обіймає підручник д-ра Пастернака. Гарно дібрані ілюстрації доповнюють виклад і дозволяють розпізнавати памятки ріжних діб. При допомозі такого провідника порадить собі у потребі кожний прихильник археольогії на провінції — священик, учитель, студент. Необхідним він є для історії в школах середніх чи народніх та повинен найтися у кожній учительській бібліотеці. Взагалі „Коротка археольогія західно-українських земель" заслугує на увагу всіх, що цікавляться преісторією.

І. Крипякевич.

З театру.

Великий Міський Театр: „Ваймар", „Смерть Офелії", „Поворот Одисея", Ст. Виспянського.

Одна сцена написана Виспянським по німецьки має сміливу концепцію звести разом Ґетого, Мефістофеля та Міцкевичевого Конрада. Та це тільки один блиск, зпоза якого не видко добре ніодної постаті. „Смерть Офелії" моглаб би бути прегарною додатковою сценою до „Гамлета", яким Виспянський дуже цікавився. „Поворот Одисея" дає у 3 діях трагедію переможця Трої, якого жене по світі фатум. За злочинним заподіяні він мусить відпокутувати новими злочинами, яких не може оминути. Виспянський пробує змалювати трагедію людини, яка змагається зі своєю долею, але принаймні на половину грецький міт не виходить поза нього. І-а дія могла би не мати аж двох однакових душегубств; розмова батька зі сином, які забувають про свіжого трупа біля себе досить дивна саме академічною довжиною. ІІ-а дія, що кінчиться трупами від стріл із Одисеевого луку могла би кінчити цю трагедію.

Вистава наскрізь оригінальна, у дусі новіх сценічних експериментів.

м. п.

ПРИГАДУЄМО, ЩО КОЖНОМУ, ХТО НА ЧАС НЕ НАДІШЛЕ ПЕРЕДПЛАТИ СТРИМАЄМО „ДІЛО“. — ДРУГИЙ СПИСОК ЗАКАМЕНІЛИХ ДОВЖНИКІВ ВНЕДОВЗІ ОГОЛОСИМО.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Ізидор Ганкевич, парох-ювилят в Устю Епископськім, борщівського повіту, вислужений декан і епископський консисторський радник помер дня 22. листопада ц. р. в 93 році життя. Покійний народився як син священика в Синькові заліщицького повіту, ґімназію покінчив у Чернівцях, теольоґію у Львові. Був священиком 67 літ і все стояв у перших рядах нашого патріотичного священства. Був одним з перших пропаґаторів тверезости між нашим народом і Його невтомній праці вдалося знищити страшне пянство, яке було в Його парохіях. У москвофільських парохіях в дуже короткому часі завдяки Його розумній і тактовній праці самі селяни перемінювали читальні Качковського на читальні „Просвіти“. На останній своїй парохії в Устю Епископськім, де працював 42 роки, за Його ініціятивою закуплено Народній Дім, який повстав з викупленої корчми, вибудувано будинки „Рідної Школи“, читальні „Просвіти“ і засновано Кредитове Товариство. Був одним з найкращих проповідників. Загально відомою стала Його поведінка підчас відомих Баденівських виборів, де за Його проводом з нараженням життя ішли виборці лавою за народнім кандидатом. Покійний оставив трьох синів: д-ра Івана Ганкевича, адвоката в Коломиї, що саме 27. ц. м. помер у Відні, Павла Ганкевича, ветеринарійного лікаря у Заставній на Буковині, д-ра Гриця Ганкевича, адвоката у Снятині і доньку Марію Лоевську, вдову по священику. На похорони, що відбулися дня 26. ц. м., стягнувся нарід з цілої Борщівщини. При участи більше як 20 священиків відпровадили Покійника на вічний відпочинок. Промовляли: о. Бариський, радн. о. Чорнодоля і о. Красій, які підкреслили всі прикмети Покійного і згадали передовсім Його надзвичайну жертвенність на народні цілі, на які Покійний висилав нераз жертву дослівно з останніх грошей. В. Й. П.

—o—

СПОРТ.

НОВИНИ ЗІ СВІТУ (27. XI. 1932).

АВСТРІЯ. Перша рунда мистецтв (1932-33) закінчилася ще 20. XI.; дальші розгривки зачнуться аж у лютім 1933. Тепер докінчують ще у Відні першу туру мистецтв II. ліґи (14 кл.), у якій веде Донав. Репрезентаційна дружина Австрії, яка змагатиметься (7. XII. ц. р. в Льондоні) з Англією, розіграла тренінґові змагання з БАЦ, перемагаючи 2:1. Інші товариські стрічі: Рапід — ВАЦ 5:4, Спортклюб — Гакоаг 6:0.

АНГЛІЯ. По 16-ох днях мистецьких змагань веде знову Арсенал (26 п.) перед Астон Віля (24 п.), яка несподівано програла з 19-им у табелі клюбом — Менчестер Сіті 5:2. 3) Дерби Коунті (23 п.). У шотляндській лізі веде Ранґерс (29 п.) перед Аберден (26 п.) і Кельтік (25 п.).

ІТАЛІЯ. Мілано. Італія — Мадярщина 4:2 (2:1). Міжнародні мячеві змагання, яким приглядалося 30.000 видців. Заслужено перемогли італійці, у яких найліпше спиналися крайники. Суддював швайцарець Бавмгартен.

МАДЯРЩИНА. Гунгарія розіграла товариські змагання з осіннім мистцем Австрії Віеною, яку перемогла 2:1 (0:0). На першому місці у мадярській лізі опинився знову Ференцварош, який переміг Шомоґ 7:2.

ПОЛЬЩА. На Шлеську відбуваються вже від 9-ох тижнів мистецтва шлеської ліґи (12 кл.) на 1933 рік. Веде Напшуд-Ліпіни (16 п.). Колишні ліґові дружини І. Ф. Ц. і Шлеськ займають 4-е і 5-е місце. До фіналу за дружинове мистецтво Польщі в боксі дійшли І. К. П. (Лодзь) і Варта (Познань). Робітниче мистецтво Польщі у коп. мячі добув Відзев-Лодзь.

ФРАНЦІЯ. У Парижі відбулися гаківкові змагання між німецьким клюбом Б. С. Ц. (Берлін) і Французьким Стад Франсе, у яких перемогли німці 6:3 (1:0, 1:1, 4:2). У перегонах наколесників (за нагороду ради м. Парижа) 30 км. переміг мистець світу — бельгієць Шеренс.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Гаківковий мистець Австрії „Вінер Айслявфферайн“ ремісував у товариських змаганнях з мистцем Чехословаччини Л. Т. Ц. (Прага) 1:1. У тов. змаганнях коп. мяча праський німецький клюб Д. Ф. Ц. переміг Вікторію-Пільзен (яка займає тепер 3-е місце у І. лізі) 3:1. Славія — С. К. Кладно 3:2. Д.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Отинійщини й іншим: Кореспонденції для використання в ґазеті прохаємо писати тільки на одній стороні паперу.

Вп. Дописувачеві з Жовкви: Не піде, бо Ви не є передплатником „Діла“.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 30. XI. 1932. за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 17—19 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 7·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Пятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. Опера.

Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Неділя, 4. XII. год. 3.30 веч. Ціни знижені „Марія“ (Абон. 2).

Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Театр Різнородностей.

Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“.

Пятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. „Бездомний лікар“ (Абон. 1. Ціни найнижчі).

Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“ (Абон. 3).

Неділя, 4. XII. год. 3.30 попол. „Олімпія“ (Абон. 2. Ціни знижені).

Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“ (Абон. 3)

Кіна.

АДРІЯ: „3000 метрів мурованої веселости“.

АПОЛЬО: „Скінчена пісня“ (Ліл. Гайд).

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі“.

КАСІНО: „Жінки без будучини“.

КОЛЬОСЕЙ: „Гра за мущину“ і ревія: „До побачення, до побачення“.

КОПЕРНИК: „Сатана зависти“.

МАРУСЕНЬКА: „Сатана зависти“.

МІРАЖ: „Шлях до раю“ (Ліл. Гарвей).

ОАЗА: „Таємні острови“ та ревія.

ПАЛЯС: „Атлянтида“ (Бриґ. Гельм).

ПАН: „Цісарева Єлисавета“.

ПАСАЖ: „Гієни ночі“ (Люціяно Альбертіні).

ПРОМІНЬ: „Чотирьох із леґії“.

СТИЛЕВЕ: „Білі тіни“.

УТІХА: „Боротьба за честь“ (Кеч Мей-нард).

ХИМЕРА: „Князь Бубуль“ і комедія.

Закордонне радіо.

Четвер, 1. грудня 1932.

Ляйпціґ (389,6) 16.00 Концерт, 20.30 Пісні Р. Штравса, 21.10 „Король Нікольо“ песа Ведекінда, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, 15.30 Фортепян, 19.20 Авдиція, **Копенгаґен** (281,2) 20.00 „Меса за реквієм“ Вердія, **Мілано** (331,4) 20.30 „Федора“ оп. Джордана, **Штутгарт** (360,6) 21.00 Італ. нар. пісні, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (436,4) 16.00 Нар. музика, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, 20.45 „Ля Белля Рісете“ оп. Лео Фаля, **Лянґенберґ** (472,4) 12.00, 13.00, 17.00, 20.00 Концерт **Прага** (488,6) 15.31 Фінляндські пісні, 21.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.30 Спів, 20.45 Веселий нар. вечір, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 18.15 Гумор, сатира, 24.00 Нар. пісні.

Пятниця, 2. грудня 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.00 Сучасна музика, **Братислава** (278,8) 16.10, 21.00 Концерт, **Бресляв** (325) 16.20 Риш. Штравс, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Спів, Іна Пфтлер, **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Музика, 20.45 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 16.50 Сучасна австр. музика, 20.00 „Масковий баль“ оп. Вердія, **Рига** (525,4) 19.05 „Країна осміху“ оп. Леґара, **Мінхен** (532,9) 16.05 Фінляндська музика, 17.00, 21.05 Концерт, **Будапешт** (550,5) 12.05 Квінтет, 16.00 Мад. пісні, 19.30 „Отельо“ оп. Вердія, **Харків** (937,5) 10.00, 12.15, 15.00 Концерт, 14.30 Концерт для дітей, 17.30 Мистецька трансм., 18.15 Український концерт, 19.00 Музика й рецитації, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724,1) 13.30, 20.20 Концерт, 21.00 Любовні сцени в театрі „Зерванія“, 21.45 Шопенові твори.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 1. грудня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 Грамофон, 12.30 Метерольоґ. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Госп. комунікат, 15.25 Лісовий куток, 15.35 Передсвяточний тиждень, 16.00 Обід при праці, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Приріст населення в рр. країн, 17.00 Ґрамофон, Зимові кольонії, 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Легка музика, Театр. комунікат, 19.00 Пластичні вістки, 19.15 Всячина, 19.30 Нова література в новій Польщі, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт югослав. музики, Спортові вістки, Прес. рад. денник, 21.30 „Адвокат і рожі“, авд., 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Пятниця, 2. грудня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50, 16.25 Ґрамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 16.10 Аматори й фаховці, 16.40 Зимові спорти, 17.00 Пісоньки, хор Лена, Сільва рерум, Театр. комунікат, 18.00 Легка музика, „Муз. букварь“, 18.45 „Римські дні Італії“, 19.00 Всячина, 19.20 Пісні до слів Виспянського, 19.30 „Звірята, люди, машини“ відч., 19.45, 22.45 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт, 22.55 Комунікати, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка. Невблагана смерть забрала зпоміж нас нашу найдорожчу Жінку і Маму, **Ольгу з Попелів Валюх,** дружину о. Івана Валюха, пароха у Трускавці. Щире співчуття, яке найшли ми в широких колах наших знайомих, було для нас в тім страшнім нещасті правдиво цілющим підкріпленням. Щиро дякуємо Всечесним кондеканальним Отцям, які під проводом о. декана Мекелити звеличали цей сумний обряд. Осібна подяка належиться від нас о. дек. Мекелиті за зворушливу прощальну промову. Щиро дякуємо членам хору „Сурма“ в Трускавці, а зокрема його диригентові і голові Вп. Осипові Біласові, який не пожалував ні труду ні часу, щоб усунути від нас якнайдальше турботи, звязані з улаженням похоронів. Дякуємо Вп. П. Дир. Евстахому Манапові і Хв. Учительському Зборові місцевої вселюдної школи за їх участь у похоронах враз зі шкільною дітворою. Дякуємо громадянам Трускавця за їх чисельну участь у похоронах, а зокрема тим, які несли домовину з дому жалоби на цвинтар. Вкінці дякуємо всім тим нашим кревним, своякам і знайомим, які в такий тяжкий для нас час про нас не забули. — **Муж, діти і внуки.**

Замісць вінка на свіжу могилу бл. п. о. Омеляна Гавриша, б. декана і пароха Дрищева-Урманя складає скромний дар вдячної памяти: на будову церкви СС. Василіянок у Львові (Потоцького 95) 10 зол., на „Просвіту“ 10 зол., на „Рідну Школу“ 10.— зол. — **о. Гр. Воскрес,** душпастир у Сопоті.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОРОНКИ 9 сотиків, матеріяли до фіранок, колдри, постіль, брокати просто задурно фірма **Фрайліх,** Львів, Сикстуська ч. 21. 561

ПРОДАМ догідну частину або цілу каменицю з мешканням. Лісна 19, м. 15. 919 1—3

НАЙКРАЩЕ заховатись перед сикавкою пожежної сторожі та гумовою палкою у цукорні Д. Стецькова, Миколая 7. 758

КОНЦИПІЄНТ знайде заняття як спільник, коли поможе зредукованому судді позичкою відчинити адвокатську канцелярію в Галичині або на Волині. Зголошення С. Карпяк, Перемишль, Грунвальдська 79. 912 3—3

КІМНАТА дуже тепла, з комфортом до винайму. Піскова 40, м. 1. 915 2—2

КАГАНЦІ, ретязі, линвочки, шорки виконує, направляє найдешевше робітня римарсько-галянтерійна **Н. Барера, Сикстуська 2.** 370 21-33

СЕМИНАРИСТКА, укінчена з матурою та укінченим державним курсом килимкарства і практикою, шукає посади чи іншого відповідного заняття. Зголошення: Адміністрація „Діла“ під „Килимкар“. 920 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоґи	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 380·—
„ „ 1/2	„ 200·—
„ „ 1/4	„ 110·—
„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Кость. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.